

Till Ålands landskapsregering

Remissversion

Ny landskapsförordning om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om elmarknaden

Motivering

1. Bakgrund

Den åländska elmarknadens funktion regleras huvudsakligen genom blankettlagstiftning, vilket innebär att elmarknadslagen (FFS 588/2013) och de förordningar, föreskrifter och beslut som utfärdats med stöd av den ska tillämpas på Åland med de avvikelser som anges i landskapslagen (2015:102) om tillämpning i landskapet Åland av rikslagstiftning om elmarknaden, nedan kallad *elmarknadslagen*, samt i landskapsförordningen (2015:108) om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om elmarknaden, nedan kallad *elmarknadsförordningen*. Med stöd av elmarknadslagen och elmarknadsförordningen har totalt 12 riksförordningar, föreskrifter och beslut gjorts tillämpliga på Åland, med de avvikelser som följer av elmarknadsförordningens 3–12 §§ och 14 §.

Rikets energilagstiftning har under de senaste sju åren genomgått ett antal förändringar¹, bland annat avseende nätkvalitetskrav, prissättning av nättjänstavgifter, beredningsplanering och centraliserat informationsutbyte. Vissa av ändringarna har gjorts med det uttryckliga syftet att bringa regelverket i överensstämmelse med de centrala EU-rättsakterna på elmarknadsområdet, varibland särskilt bör nämnas

- Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/2195 om fastställande av riktlinjer för balanshållning avseende el,
- Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/943 om den inre marknaden för el, och
- Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/944 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om ändring av direktiv 2012/27/EU, nedan kallad *elmarknadsdirektivet*.

Till följd av de omfattande ändringarna i rikets elmarknadslag har också sju av de tolv riksförordningar och föreskrifter som anges i elmarknadsförordningens 1 § ersatts av nya författningar. Med anledning därav har det också uppstått ett behov av att uppdatera hänvisningarna i elmarknadsförordningen så att de avser aktuell rikslagstiftning. De avvikelser från rikslagstiftningen som anges i den nu gällande elmarknadsförordningens 4–11 §§ har, i den utsträckning dessa har bedömts vara förenliga med de ovanstående EU-rättsakterna, kunnat intas i den föreslagna nya elmarknadsförordningen.

¹ Ändringar har genomförts genom FFS 266/2017, FFS 590/2017, FFS 287/2018, FFS 108/2019, FFS 236/2019, FFS 849/2019, FFS 1021/2020, FFS 730/2021, FFS 891/2021, FFS 695/2022 och FFS 497/2023.

2. De viktigaste materiella förändringarna i rikets elmarknads- lagstiftning

2.1 Övergång till kvartsvis mätning av elförbrukningen och nya krav på fjärravläsning av mätapparaturen

Det ankommer på nätinnehavaren att ordna den mätning av elleveranser i sitt nät som ska ligga till grund för balansavräkningen och faktureringen samt registreringen av mätuppgifterna och deras anmälan till parterna på elmarknaden. Bestämmelser om den obligatoriska kvartsvisa mätningen av elförbrukningen och elproduktionen i elnätet finns i 6 kap. 3 § statsrådets förordning om utredning och mätning av elleveranser (FFS 767/2021). De nämnda bestämmelserna om kvartsvis mätning av elförbrukningen grundar sig på artikel 53 i EU:s förordning 2017/2195 om fastställande av riktlinjer för balanshållning avseende el, som stipulerar att alla systemansvariga för överföringssystem (på Åland Kraftnät Åland Ab) ska senast den 18 december 2020 tillämpa avräkningsperioden för obalanser på 15 minuter i alla planeringsområden. I förordningens artikel 62 föreskrivs om möjligheten att göra undantag från den kvartsvisa mätningen. I sammanhanget bör noteras att det inte längre är möjligt för tillsynsmyndigheten att bevilja undantag från ovanstående krav på harmonisering av avräkningsperioden för obalanser (se artikel 62 punkt 9 i förordning 2017/2195). Enligt 121 § i rikets elmarknads-
lag ska en balansavräkningsperiod om en timme tillämpas fram till dess att balansavräkningsperioden om 15 minuter träder i kraft enligt EU:s förordning 2017/2195.

2.2 Centraliserat informationsutbyte inom elhandeln

I riket infördes den 21 februari 2022 ett centraliserat system för informationsutbyte inom elhandeln, en så kallad datahubb, där marknadsparterna endast kommunicerar med Fingrid Datahub Ab (enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln), som är ett dotterbolag till Fingrid Ab. Modellen med centraliserat informationsutbyte har främst införts för att stödja detaljmarknadsmodellen och för att höja kvaliteten och säkerheten på informationsutbytet. I det nya informationssystemet ska finnas, och kunna förmedlas, uppgifter om bl.a. leverantörsbyte, flyttningar och om mätuppgifter. Följaktligen bygger största delen av de förfaranderegler som införts i statsrådets förordning om utredning och mätning av elleveranser (FFS 767/2021) och arbets- och näringsministeriets förordning om det informationsutbyte som ska tillämpas vid handeln med el och vid utredning av elleveranser (FFS 839/2021), och som ska iakttas i samband med bl.a. balansavräkning för distributionsnät, huvudsakligen på modellen med centraliserat informationsutbyte. Detta innebär i praktiken att Fingrid Datahub Ab tar emot och fördelar uppgifter samt behandlar olika anmälningar som lämnas in av bl.a. aktiva kunder.

Enligt 4 § 3a punkten i elmarknadslagen, sådan den lyder i landskapslagen 2024/11, ska funktioner som rör de centraliserade informationsutbytets-tjänsterna enligt rikslagstiftningen skötas av den systemansvariga för stamnätet, dvs. av Kraftnät Åland Ab. Av 4 § 10 punkten, sådan den lyder i landskapslagen 2024/11, har Kraftnät Åland även ett ansvar att i relevanta delar följa hur ”standarder för meddelandetraffiken samt procedurer för informationsutbyte utvecklas”. Eftersom Kraftnät Åland Ab och Ålands energimyndighet behandlar känsliga uppgifter om bl.a. verksamhetsutövarnas företags-hemligheter och hanterar information om olika aktörer vars verksamhet är av kritisk betydelse för det åländska samhällets säkerhet, är det av allra största vikt att det informationssystem som används inom den åländska energisek-torn uppfyller de krav på informations- och cybersäkerhet som uppställs i

NIS2- direktivet² och CER-direktivet³ samt de landskapslagar varigenom dessa direktiv genomförs på Åland.

2.3 Beredningsplanering

I 28 § i elmarknadslagen regleras om nätinnehavarens skyldighet att upprätta en beredningsplan för hantering av störningar och andra extraordinära händelser som kan drabba elnätet såväl under normala som undantagsförhållanden. Enligt 4 § 5a punkten i elmarknadslagen, sådan den lyder i landskapslagen 2024/11, ska beredningsplanerna lämnas till Ålands landskapsregering för vidarebefordran till rikets Energimyndighet. Förfarings sättet har motiverats med att beredningsplanering hör till rikets lagstiftningsbehörighet. Denna ordning har också ansetts vara ändamålsenlig för att tillgodose skötseln av de förvaltningsuppgifter som regleras i Republikens presidents förordning (2000:80) om skötseln i landskapet Åland av förberedande uppgifter för undantagsförhållanden. Närmare bestämmelser om beredningsplanens innehåll har utfärdats genom statsrådets förordning om företrädesordning för eldriftsställen som ska ingå i beredningsplanen (FFS 981/2022). Enligt nämnda förordning ska elnätsinnehavaren i sin beredningsplan ange samtliga eldriftsställen (t.ex. samhällsviktiga vattentjänster, sjukhus och räddningsverk) som är av kritisk betydelse för säkerheten i samhället, befolkningens försörjning och näringslivets funktionsförmåga. Dessutom ska nätinnehavaren i sin beredningsplan fastställa företrädesordning för de eldriftsställen som anses vara av kritisk betydelse. Företrädesordningen ska följas i störningssituationer, situationer med elbrist och i krissituationer.

3. Överväganden och förslag

Jämfört med bestämmelserna i den nu gällande elmarknadsförordningen är de ändringar som föreslås i den nya förordningen i huvudsak av teknisk och språklig karaktär. Med stöd av bemyndigandet i 7 § 4 mom. i elmarknadslagen, sådan den lyder i landskapslagen 2024/11, föreslås att nya bestämmelser införs i elmarknadsförordningens 13 §, som ålägger detaljförsäljare av energi att publicera prisuppgifter som ger hushållskunder och mikroföretag möjligheter att kostnadsfritt jämföra försäljarens elleveranserjudanden. Uppgifterna ska åtminstone omfatta priser för viss årsförbrukning för en lägenhet och ett egnahemshus, till en av landskapsregeringen fastställd årsförbrukning. Utöver denna information ska detaljförsäljaren upplysa konsumenten om att det på Ålands landskapsregerings hemsida finns länkar till övriga aktörer som erbjuder elleveranser.

Mot bakgrund av vad som anförts ovan angående kvartsvis mätning och kravet på fjärravläsning av mätapparaturen bedömer landskapsregeringen att de nu gällande avvikelserna från 6 kap. i statsrådets förordning om utredning och mätning av elleveranser inte längre är förenliga med EU-rätten. Bestämmelserna i den nu gällande elmarknadsförordningens 10 § har således utlämnats från den nya elmarknadsförordningen. I stället ska bestämmelserna i 6 kap. 3 § i statsrådets förordning om utredning och mätning av elleveranser (FFS 767/2021) tillämpas på Åland. Den i kapitel 2.1 beskrivna målsättningen att övergå till kvartsvis mätning av elförbrukningen och elproduktionen i elnätet har även tagits i beaktande i den föreslagna nya elmarknadsförordningens 10 §. I linje med det utkast till ändring av

² Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2022/2555 om åtgärder för en hög gemensam cybersäkerhetsnivå i hela unionen, om ändring av förordning (EU) nr 910/2014 och direktiv (EU) 2018/1972 och om upphävande av direktiv (EU) 2016/1148.

³ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2022/2557 om kritiska entiteters motståndskraft och om upphävande av rådets direktiv 2008/114/EG.

elmarknadsförordningen som åtföljde lagförslaget om ändring av elmarknadslagstiftningen (se Ålands landskapsregerings lagförslag nr 28/2022–2023, den 17 maj 2023, bilaga 2a) föreslås att nätinnehavaren senast den 4 juli 2035 (i stället för den 4 juli 2031 som gäller i riket) ska ha ersatt både den timmätningsapparat och apparatur för kvartsvis mätning som används på eldriftsställen och den timmätningsapparat och apparatur för kvartsvis mätning som används för mätning av småskalig elproduktion med sådan ny fjärrmättningsapparat som uppfyller kraven i 6 kap. 5 § i statsrådets förordning om utredning och mätning av elleveranser (FFS 767/2021).

Angående frågan om beredskapsplanering vidhålls den tidigare intagna ståndpunkten, dvs. att det rör sig om en angelägenhet som tillhör rikets lagstiftningsbehörighet. Utifrån denna syn ska statsrådets förordning om företädesordning för eldriftsställen som ska ingå i beredskapsplanen (FFS 981/2022) vara direkt tillämplig på Åland. Det behöver m.a.o. inte vidtas några lagstiftningsåtgärder för att förordningen ska vara tillämplig på Åland.

Mot bakgrund av ovannämnda överväganden föreslås att landskapsregeringen utfärdar en ny landskapsförordning om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om elmarknaden enligt nedanstående lydelse.

4. Ärendets beredning

Föreliggande förordning har beretts som ett tjänstemannauppdrag vid lagberedningen i samarbete med Ålands energimyndighet. Utkastet har sänts på remiss till följande instanser: Ålands Näringsliv, Företagarna på Åland, Ålands Elandelslag, Mariehamns Energi Ab, Allwinds Ab, Vind AX Ab och Kraftnät Åland Ab.

Förordningstext

Landskapsregeringen föreslår att följande förordning antas.

LANDSKAPSFÖRORDNING om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om elmarknaden

Med stöd av 7 § i landskapslagen (2015:102) om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om elmarknaden, sådant det lyder i landskapslag 2024/11, föreskrivs:

1 §

Inledande bestämmelse

Med de avvikelser som anges i denna förordning ska följande riksförfattningar tillämpas på Åland:

1) Handels- och industriministeriets förordning om operativa krav på åtskiljande av verksamheterna hos en eldistributionsnätinnehavare (FFS 922/2006).

2) Statsrådets förordning om elmarknaden (FFS 65/2009).

3) Arbets- och näringsministeriets förordning om stamnätinnehavarens systemansvar (FFS 635/2013).

4) Arbets- och näringsministeriets förordning om särredovisning av elaf-färsverksamheter (FFS 1305/2019).

5) Statsrådets förordning om utredning och mätning av elleveranser (FFS 767/2021).

6) Arbets- och näringsministeriets förordning om det informationsutbyte som ska tillämpas vid handeln med el och vid utredning av elleveranser (FFS 839/2021).

7) Handels- och industriministeriets beslut om anmälan om ändring av ansvarsområde (FFS 827/1995).

8) Energimyndighetens föreskrift om publicering och anmälan till Energimyndigheten av detaljförsäljares nyckeltal (dnr 1185/002/2013).

9) Energimyndighetens föreskrift om nyckeltal för elnätverksamheten och deras publicering (dnr 2167/002/2016).

10) Energimyndighetens föreskrift om skyldigheten för elnätinnehavaren att underrätta Energimyndigheten om nättjänstvillkoren och -priserna (dnr 742/002/2018).

11) Energimyndighetens föreskrift om skyldigheten för detaljförsäljare av el att anmäla elförsäljningspriserna och elförsäljningsvillkoren till Energimyndigheten (dnr 2495/000002/2022).

12) Energimyndighetens föreskrift om specificering av fakturor på elförsäljning och eldistribution (dnr 3780/000002/2023).

Ändringar i de riksförfattningar som avses i denna paragraf ska tillämpas på Åland från det att de träder i kraft i riket om inte annat följer av denna förordning.

2 §

Förvaltning

De förvaltningsuppgifter som enligt de i 1 § nämnda riksförfattningarna ankommer på rikets myndigheter ska på Åland handhas av landskapsregeringen, till den del förvaltningen hänför sig till uppgifter inom landskapets lagstiftningsbehörighet.

Den systemansvariga stamnätinnehavaren ska utreda balansen för hela landskapet samt de övriga balansansvarigas balanser. Balansavräkningen ska

resultera i balansavvikelsen mellan den systemansvarige stamnätsinnehavaren och de övriga balansansvariga samt balansavvikelsen mellan landskapet och Sverige. Den systemansvarige stamnätsinnehavaren ska också på begäran av en balansansvarig utreda schablonavräkningen i efterhand. Den systemansvarige stamnätsinnehavaren ska meddela en balansansvarig leveranserna mellan systemansvarige stamnätsinnehavaren och den balansansvarige. Till en part utanför landskapet ska den systemansvarige stamnätsinnehavaren meddela de leveranser som sker via överföringsledningen.

3 §

Allmänna bestämmelser om avvikelser från rikslagstiftningen

Hänvisningar i de riksförfattningar som avses i 1 § till bestämmelser i rikslagstiftningen ska i landskapet avse motsvarande bestämmelser i landskapslagstiftningen.

4 §

Avvikelse från 1 § statsrådets förordning om elmarknaden

Med avvikelse från 1 § statsrådets förordning om elmarknaden (FFS 65/2009) gäller på Åland att den nättariff en elkund betalar ska berättiga till överföring av el på det nät till vilken kunden är ansluten samt på alla överliggande nät medräknat överföringsledningen till Sverige och dess anslutning till det svenska elnätet, så att kostnaderna för detta innefattas i tariffen.

5 §

Avvikelse från 4 § statsrådets förordning om elmarknaden

Med avvikelse från 4 § statsrådets förordning om elmarknaden (FFS 65/2009) gäller på Åland att

- 1) en anmälan ska göras till landskapsregeringen innan bygget av ett kraftverk med en märkeffekt överstigande 500 kilowatt, samt att
- 2) tillstånd inte krävs för att bygga en intern elledning i en fastighet eller inom en fastighetsgrupp.

En förutsättning för att tillstånd ska beviljas är att elanläggningen behövs för att trygga elöverföringen.

Landskapsregeringen kan besluta om restriktioner för byggande av luftledningar.

Närmare bestämmelser om byggnadstillstånd kan meddelas av landskapsregeringen.

En distributionsnätsinnehavare har ensamrätt att bygga distributionsnät inom sitt ansvarsområde. Andra får bygga distributionsnät och anslutningsledning på ansvarsområdet om distributionsnätsinnehavaren ger sitt samtycke till det. Ett sådant elnät ska anslutas till nätsinnehavarens nät om det uppfyller nätsinnehavarens rimliga villkor. Nätsinnehavaren har rätt att uppbära en skälig ersättning för att täcka kostnaderna för anslutandet av ett nät och för användningen av nätet.

För att bygga elöverförings- och distributionsanläggning inom ett område för vilket stads- eller byggnadsplan har fastställts, eller för vilket beslutats att stads- eller byggnadsplan ska göras, krävs stads- eller kommunfullmäktiges samtycke om inte byggnadsprojektet i sin helhet utförs på den byggandes egen mark. Samtycke får inte nekas eller villkor ställas utan särskilda skäl, om den sökande därigenom vållas oskäligt men. Om olika meningar uppstår om huruvida fullmäktige har särskilda skäl att förvägra samtycke eller huruvida vägran eller villkor för samtycke vållar en sökande oskäligt men, så avgörs saken av landskapsregeringen på ansökan.

Byggande av elledning som kräver landskapsregeringens tillstånd ska anmälas till den eller de kommuner som berörs, om inte kommunens samtycke fordras. Anmälan ska göras när planeringen inleds.

Av en ansökan om tillstånd ska framgå vem som låter bygga ledningen, ledningens tekniska uppbyggnad, motiv för byggandet, ritning över ledningens planerade sträckning, tidsplan för byggnadsarbetet, utredning om miljöpåverkan och förhållandet till det aktuella områdets markdisposition, tillstånd att dra ledningen över annans fastighet samt övriga uppgifter som är nödvändiga för behandling av tillståndsansökan.

Landskapsregeringen ska på begäran av den sökande ge ett förhandsutlåtande om saken rör en ansökan om byggnadstillstånd för elledning.

6 §

Avvikelse från 5 § statsrådets förordning om elmarknaden

Med avvikelse från 5 § 2 mom. statsrådets förordning om elmarknaden (FFS 65/2009) gäller på Åland att en överföringsavgift som distributionsnät-sinnehavaren tar ut för elproduktion vid en enskild anslutning får inte över-skrida i genomsnitt 0,50 cent per kilowattimme per år.

7 §

Avvikelse från 1 kap. statsrådets förordning om utredning och mätning av elleveranser

Med avvikelse från 1 kap. 2 § statsrådets förordning om utredning och mätning av elleveranser (FFS 767/2021) ska den handbok om balansansvar och balansavräkning som den systemansvarige stamnätsinnehavaren har till uppgift att upprätthålla avfattas på svenska.

8 §

Avvikelse från 2 kap. statsrådets förordning om utredning och mätning av elleveranser

Med avvikelse från 2 kap. statsrådets förordning om utredning och mätning av elleveranser (FFS 767/2021) gäller på Åland att

1) den balansansvariga ordnar hanteringen av förhandsmeddelanden om fasta leveranser för de parter som omfattas av dess balansansvar samt att Kraftnät Åland Ab ordnar hanteringen av förhandsmeddelanden om fasta leveranser som påverkar balanserna mellan de balansansvariga eller sker via ledningar som överskrider landskapets gränser,

2) en part i en fast leverans är skyldig att meddela sin balansansvariga de uppgifter som behövs om tidpunkten för när den fasta leveransen börjar,

3) en part i en fast leverans är skyldig att på förhand rapportera sina fasta leveranser till sin balansansvariga i form av en partsvis specificerad summauppgift, samt till sin öppna leverantör med en summauppgift,

4) om en part i en fast leverans är en konsument så är den näringsidkare som är andra part i leveransen skyldig att sörja för att också den rapporteringsskyldighet som ankommer på konsumenten uppfylls samt att

5) en balansansvarig är skyldig att till systemansvarig stamnätsinnehavare rapportera en per balansansvarig specificerad summauppgift om de fasta leveranser som ingår i elbalansen och som påverkar elbalanserna mellan de balansansvariga.

9 §

Avvikelse från 5 kap. statsrådets förordning om utredning och mätning av elleveranser

Bestämmelserna i 5 kap. statsrådets förordning om utredning och mätning av elleveranser (FFS 767/2021) om tillämpning av typbelastningskurvor vid balansavräkning är inte tillämpliga i landskapet.

10 §

Avvikelse från 4 kap. statsrådets förordning om utredning och mätning av elleveranser

Med avvikelse från 6 kap. statsrådets förordning om utredning och mätning av elleveranser (FFS 767/2021) gäller på Åland att elleveranser till användare vars förbrukning inte mäts genom kvartsvis mätning avräknas månadsvis med hjälp av schablonvärden. Som grund för schablonavräkningen används månadens förbrukning. Med månadens förbrukning avses den förbrukning som skett efter det sista mätvärdet vid förra månadens avräkning till och med det sista mätvärdet i månaden. Om det saknas mätvärde för det sista dygnet i månaden används i stället det första mätvärdet i följande månad. Avräkningen ska ske inom tio arbetsdagar efter kalendermånadens utgång.

Med avvikelse från 6 kap. statsrådets förordning om utredning och mätning av elleveranser (FFS 767/2021) gäller på Åland att en distributionsnät-sinnehavare ska beräkna schablonvärden för de elanvändare som bytt leverantör genom att fördela deras sammanlagda förbrukning över månadens timmar i enlighet med nätprofilen. Med nätprofilen avses distributionsnätets nätuttag korrigerat med produktion från produktionskällor över 100 kW minskat med summan av elleveranser till användare vars förbrukning mäts kvartsvis eller per timme. Den systemansvariga stamnätssinnehavaren ska dygnsvis till leverantörerna meddela distributionsnätets nätprofil kvartsvis eller per timme. Distributionsnätssinnehavaren meddelar efter månadens slut till den systemansvarige stamnätssinnehavaren summauppgifter per balansansvarig för användare vars förbrukning ska schablonavräknas. Till balansansvariga meddelar nätinnehavaren uppgifter per användare. Uppgifterna lämnas i elektroniskt format enligt överenskommelse.

11 §

Avvikelse från 7 kap. statsrådets förordning om utredning och mätning av elleveranser

Med avvikelse från 7 kap. 2 § 2 mom. 4 punkten statsrådets förordning om utredning och mätning av elleveranser (FFS 767/2021) gäller på Åland att med dagenergi avses den energi som förbrukas alla veckodagar mellan klockan 7 och 23. Energi som förbrukas annan tid är nattenergi.

12 §

Avvikelse från Energimyndighetens föreskrift om skyldigheten för elnätssinnehavare att underrätta Energimyndigheten om nättjänstvillkoren och -priserna

Med avvikelse från bestämmelserna i Energimyndighetens föreskrift om skyldigheten för elnätssinnehavare att underrätta Energimyndigheten om nättjänstvillkoren och -priserna (dnr 742/002/2018) ska nätinnehavare lämna information om gällande försäljningsvillkor och -priser för sina nättjänster på det sätt som landskapsregeringen eller annan behörig myndighet anvisar.

13 §

Publicering av uppgifter om genomsnittlig prisnivå per energikälla

På detaljförsäljarens elektroniska hemsida ska finnas en beskrivning av genomsnittlig prisnivå på el som levereras med uppgifter om den genomsnittliga prisnivån för el från de energikällor som detaljförsäljaren erbjuder.

Beskrivningen ska åtminstone omfatta priser för hushållskonsumenter och mikroföretag som avses i nedanstående tabell.

typ av hus	årsförbrukning kWh	säkringsstorlek A
lägenhet	2 000	3 x 20A

egnahemshus ej elupp- värmning	5 500	3 x 20A
egnahemshus elupp- värmning	18 000	3 x 35A

I anslutning till de beskrivningar som avses i 2 mom. ska detaljförsäljaren informera om att det på Ålands landskapsregerings hemsida finns länkar till aktörer som erbjuder elleveranser.

För de ändamål som avses i denna paragraf kan landskapsregeringen ålägga berörda detaljförsäljare att använda en av landskapsregeringen fastställd elektronisk blankett som tillhandahålls på Ålands landskapsregerings hemsida.

14 §

Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft den XX.

Bestämmelserna i 13 § träder i kraft från och med den kalendermånad som inträder sex månader efter att denna landskapsförordning trätt i kraft.

Med avvikelse från 8 kap. 5 § 4 mom. statsrådets förordning om utredning och mätning av elleveranser (FFS 767/2021) ska nätinnehavaren senast den 4 juli 2035 ersätta timmättningsapparat och apparatur för kvartsvis mätning på eldriftsställen och timmättningsapparat och apparatur för kvartsvis mätning som används för mätning av småskalig elproduktion med ny fjärrmättningsapparat som uppfyller kraven i nämnda förordning.

Åtgärder som verkställigheten av förordningen förutsätter får vidtas innan förordningen träder i kraft.

Mariehamn den

L a n t r å d

Föredragande minister

Bilaga – statsrådets förordning om utredning och mätning av elleveranser (FFS 767/2021)

STATSRÅDETS FÖRORDNING om utredning och mätning av elleveranser (FFS 767/2021)

I enlighet med statsrådets beslut föreskrivs med stöd av elmarknadslagen (588/2013):

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 § *Definitioner*

I denna förordning avses med

1) *öppen kraftleverans* en elleverans där elleverantören till sin kund levererar all den el som denne behöver samt en elleverans där elleverantören balanserar skillnaden mellan kundens elproduktion och elanskaffning samt elanvändning och elleveranser genom att leverera den saknade elmängden eller ta emot elöverskottet under varje balansavräkningsperiod,

2) *fast kraftleverans* en elleverans där elleverantören till sin kund levererar exakt den elmängd som på förhand har överenskommit för varje balansavräkningsperiod,

3) *balansavräkningsenhet* den systemansvarige stamnätsinnehavarens verksamhetsenhet, dotterbolag eller intressebolag som sköter uppgifter i anslutning till den riksomfattande balansavräkningen,

4) *balanskraftsenhet* den systemansvarige stamnätsinnehavarens verksamhetsenhet eller dotterbolag som sköter uppgifter i anslutning till det riksomfattande balansansvaret,

5) *nuvarande öppen leverantör* en öppen leverantör som levererar energi till ett eldriftsställe före bytet av öppen leverantör,

6) *ny öppen leverantör* en öppen leverantör som före bytet av öppen leverantör gjort en anmälan om att en ny öppen kraftleverans till ett eldriftsställe påbörjas och som ska överta eller har övertagit den nya öppna kraftleveransen till ett eldriftsställe,

7) *mätområde* stamnätet, distributionsnät med högspänning, distributionsnät, slutet distributionsnät eller en del av dessa eller ett internt elnät inom en fastighet eller motsvarande grupp av fastigheter som utgör ett eget avräkningsområde vid balansavräkningen,

8) *balansavräknare* balansavräkningsenheten, den balansansvarige, enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln och nätinnehavaren,

9) *timvis mätning* mätning av elmängden per varje hel timme och registrering av mätuppgiften i mätapparaturens minne,

10) *kvartsvis mätning* mätning av elmängden i perioder på 15 minuter och registrering av mätuppgiften i mätapparaturens minne så att den första perioden på 15 minuter under en timme börjar vid ingången av den hela timmen,

11) *timmätningssapparat* apparatur eller en kombination av apparater som mäter elförbrukningen eller inmatningen av el i nätet per varje hel timme och registrerar uppgiften i apparaturens minne, så att uppgiften som registrerats kan läsas ur apparaturens minne via ett kommunikationsnät,

12) *apparatur för kvartsvis mätning* timmätningssapparat, som har programmerats från timvis mätning till kvartsvis mätning, vars

dataöverföringsförbindelse gör det möjligt att dagligen överföra kvartsvisa mätuppgifter från mätapparaturen till nätinnehavarens avläsningssystem, och med vars hjälp mätuppgifter som gäller elförbrukningen och inmatningen i nätet kan bevaras i perioder på 15 minuter i minst 11 dygn,

13) *traditionell mätare* en analog mätare eller en sådan elektronisk mätare som inte kan sända och ta emot information,

14) *gränspunktsmätning* mätning av den mängd el som överförs mellan två mätområden,

15) *tybelastningskurva* en beräkningsmodell med hjälp av vilken en elanvändares timenergi beräknas med tanke på balansavräkningen utgående från en årsenergiuppskattning som distributionsnätinnehavaren gjort på basis av elförbrukningen under föregående år,

16) *jämförelsekurva* en timenergiserie som distributionsnätinnehavaren beräknat för tybelastningskurva och tidszon för energimätning utifrån en årsenergi på 10 000 kilowattimmar,

17) *årsenergi* elanvändarens uppmätta eller uppskattade elförbrukning under ett år.

2 §

Handbok om balansansvar och balansavräkning

Den systemansvarige stamnätinnehavaren har till uppgift att upprätthålla en handbok om balansansvar och balansavräkning. Handboken ska finnas på finska och svenska.

3 §

Lokal energisammanslutning

I denna förordning avses med *lokal energisammanslutning* en juridisk person

1) som producerar, levererar, förbrukar, aggregerar eller lagrar energi eller som tillhandahåller energieffektivitetstjänster, laddningstjänster för elfordon eller andra energitjänster till sina medlemmar eller delägare,

2) som baseras på frivilligt och öppet deltagande,

3) som de facto kontrolleras av sina medlemmar eller delägare,

4) vars medlemmar eller delägare är fysiska personer, kommuner eller andra lokala myndigheter eller små eller medelstora företag,

5) som har som främsta mål att ge sina medlemmar eller delägare eller det närområde där den är verksam miljömässiga, ekonomiska eller sociala samhällsfördelar, snarare än att generera ekonomisk vinst,

6) för vilken en distributionsnätinnehavare svarar för elmätningen på medlemmarnas eller delägarnas eldriftsställen,

7) vars medlemmars eller delägares eldriftsställen är belägna inom samma fastighet eller inom en motsvarande fastighetsgrupp och har anslutits till distributionsnätinnehavarens distributionsnät genom samma anslutning, och

8) vars elproduktionsaggregat och energilagringsanläggning hör till en sådan anslutning som avses i 7 punkten.

En lokal energisammanslutning ska med tanke på utredningen av elleveranserna registrera sig hos den distributionsnätinnehavare som svarar för den lokala energisammanslutningens elmätningar. Med tanke på utredningen och mätningen av elleveranserna har den lokala energisammanslutningen till uppgift att till distributionsnätinnehavaren anmäla vilka eldriftsställen som hör till den lokala energisammanslutningen, enligt vilka andelar elproduktionen och uttaget av el ur energilagringsanläggningen fördelas sig mellan eldriftsställena samt ändringar i dessa uppgifter. Dessutom har energisammanslutningen till uppgift att anmäla om den mängd el som matats in i distributionsnätet för överföring ska fördelas på varje eldriftsställe som hör till energisammanslutningen i enlighet med eldriftsställets andel eller i sin helhet till det eldriftsställe där elproduktionsaggregatet, kraftverket eller

energilagringsanläggningen finns. Ett eldriftsställe kan anmälas tillhöra endast en sådan lokal energisammanslutning eller endast en sådan i 4 § avsedd grupp av aktiva kunder åt gången på vilken krediteringsberäkningen per balansavräkningsperiod tillämpas.

4 §

Aktiva kunder

Med tanke på utredningen av elleveranser kan slutförbrukare bilda en grupp av aktiva kunder om

1) de tillsammans producerar eller lagrar el eller deltar i flexibilitets- eller energieffektivitetssystem,

2) den verksamhet som avses i 1 punkten inte utgör slutförbrukarnas huvudsakliga kommersiella eller yrkesmässiga verksamhet,

3) distributionsnätsinnehavaren svarar för elmätningen på slutförbrukarnas eldriftsställen,

4) slutförbrukarnas eldriftsställen är belägna inom samma fastighet eller inom en motsvarande fastighetsgrupp och har anslutits till distributionsnätsinnehavarens distributionsnät genom samma anslutning, och

5) slutförbrukarnas elproduktionsaggregat och energilagringssystem hör till den anslutning som avses i 4 punkten.

Med tanke på utredningen av elleveranserna ska en grupp av aktiva kunder registrera sig hos den distributionsnätsinnehavare som svarar för gruppens elmätningar. Gruppen av aktiva kunder har till uppgift att till distributionsnätsinnehavaren anmäla de eldriftsställen som hör till gruppen, enligt vilka andelar elproduktionen och uttagningen av el ur energilagringssystemet fördelas sig mellan eldriftsställena samt ändringar i dessa uppgifter. Dessutom har gruppen av aktiva kunder till uppgift att till distributionsnätsinnehavaren anmäla om den mängd el som matats in i distributionsnätet för överföring ska fördelas på varje eldriftsställe som hör till gruppen i enlighet med eldriftsställets andel eller i sin helhet till det eldriftsställe där elproduktionsaggregatet, kraftverket eller energilagringssystemet finns. Ett eldriftsställe kan anmälas tillhöra endast en sådan grupp av aktiva kunder eller endast en sådan i 3 § avsedd lokal energisammanslutning åt gången på vilken krediteringsberäkningen per balansavräkningsperiod tillämpas.

Vad som i denna förordning föreskrivs om grupper av aktiva kunder tillämpas också på enskilda slutförbrukare som producerar eller lagrar el eller som deltar i flexibilitets- eller energieffektivitetssystem och vars produktionsaggregat eller energilagringssystem har försetts med en egen mätapparat som tillhör distributionsnätsinnehavaren, om de villkor som anges i 1 mom. 2–5 punkten uppfylls.

2 kap.

Balansansvar

1 §

Allmänna bestämmelser om balansansvar

En part på elmarknaden ska ha en öppen leverantör med tanke på partens elproduktion och elanskaffning samt elförbrukning och elleverans.

En öppen leverantör ska för sin öppna kraftleverans till en part på elmarknaden utse en balansansvarig, vilken genom förmedling av leverantörens öppna kraftleverans eller en obruten kedja av öppna kraftleveranser, som sträcker sig till denna part, balanserar partens elproduktion och elanskaffning samt elförbrukning och elleveranser vilka baserar sig på den ifrågavarande öppna kraftleveransen. Den balansansvarige ska på begäran till balansavräkningsenheten meddela kedjan av öppna kraftleveranser för de elmarknadsparter del vilkas balansavräkning denne sköter.

Nätinnehavaren får avbryta elöverföringen och eldistributionen för en part på elmarknaden, om parten inte har någon öppen leverantör eller om partens öppna leverantör inte har någon balansansvarig. Distributionsnätinnehavaren får dock inte avbryta eldistributionen till en elanvändare under den tid då el levereras till elanvändaren enligt 102 § i elmarknadslagen (588/2013).

2 §

Ordnande av balansansvar vid ett eldriftsställe

Elanvändaren ska ha en öppen leverantör med tanke på elförbrukningen vid vart och ett av sina eldriftsställen som anslutits till elnätet.

En elproducent som matar in el i elnätet i överföringssyfte ska ha en öppen leverantör med tanke på elproduktionen och förbrukningen av el vid vart och ett av sina eldriftsställen. Ett andelskraftverks produktionsandelar levereras oberoende av detta till andelsinnehavarna som öppna kraftleveranser enligt det på förhand meddelade fördelningsförhållandet, om andelsinnehavaren har gjort en anmälan om detta till balanskraftsenheten.

En part på elmarknaden kan ha olika öppna leverantörer med tanke på elanvändningen och elproduktionen vid sitt eldriftsställe.

3 §

Kompletterande bestämmelser om elleverantörens och elproducentens balansansvar

En elleverantör ska med tanke på elleveranserna och elförbrukningen i anslutning därtill ha en balansansvarig för varje mätområde till vilket elleverantören levererar el.

En elproducent som producerar el för att matas in i elnätet i överföringssyfte och vars kraftverk med ett eller flera elproduktionsaggregat har en nominell effekt på minst en megavoltampere, ska för elproduktionen och elförbrukningen i anslutning därtill ha en balansansvarig för vart och ett av de mätområden inom vilka elproducenten verkar.

En elleverantör och elproducent kan dock oberoende av vad som föreskrivs i 1 och 2 mom. ha olika balansansvariga för olika mätområden.

För ordnande av balansansvar och balansavräkning ska elleverantörer och i 2 mom. avsedda elproducenter, innan de inleder elleveranserna till sina kunder, registrera sig hos en balansavräkningsenhet. Elleverantörer och i 2 mom. avsedda elproducenter ska dessutom göra en anmälan om ordnande av balansansvar och balansavräkning till den som sköter balansavräkningen för mätområdet innan de påbörjar elleveranserna till ett sådant mätområde till vilket de inte tidigare har levererat el eller innan de påbörjar inmatningen av el i elnätet i ett sådant mätområde där de inte tidigare har matat in el i elnätet i överföringssyfte.

4 §

Kompletterande bestämmelser om distributionsnätinnehavares balansansvar

En distributionsnätinnehavare ska ha en öppen leverantör med tanke på den öppna leveransen av förlustel och elsvinn inom vart och ett av sina mätområden. Distributionsnätinnehavaren ska dessutom ha en öppen leverantör för öppen leverans av den balansavvikelse som uppstått vid balansavräkningen inom ett mätområde.

5 §

Produktionsplanerna för elproduktion och informationen om dem

För varje elproduktionsanläggning med en nominell effekt på minst en megavoltampere ska det göras upp en produktionsplan med tanke på elproduktionen under varje balansavräkningsperiod. Den balansansvarige ska

ombesörja uppgörandet av produktionsplaner och informationen om dessa till balanskraftenheten i fråga om den elproduktion som omfattas av dennes elbalans.

6 §

Förfaranden

Vid uppfyllandet av balansansvar och informationsutbytet i samband med det ska de förfaranden som anges i den gällande versionen av handboken om balansansvar och balansavräkning följas, om inte något annat föreskrivs i elmarknadslagen eller med stöd av den.

3 kap.

Inledning och upphörande av en leverans

1 §

Meddelanden om en öppen kraftleverans

En öppen leverantör är skyldig att meddela den som sköter balansavräkningen för den andra parten i leveransen att en öppen kraftleverans börjar eller att en öppen kraftleverans upphör. Meddelandet ska dessutom lämnas till en sådan nättinnehavare för en part som anslutit sig till elnätet, som inte sköter partens balansavräkning och vars elnäts balansavräkning inte ordnas av enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln. Om den öppna leverantören inte tidigare haft någon leverans till mätområdet i fråga, ska ett meddelande lämnas också till den som sköter den öppna leverantörens egen balansavräkning. Meddelandet ska innehålla en specifikation av det objekt till vilket el levereras, den öppna leverantörens avtalsbeteckning samt tidpunkten för inledande och upphörande av leverans. Om meddelandet lämnas till enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln ska meddelandet dessutom innehålla uppgifter för identifiering av kunden.

2 §

Meddelanden om en fast kraftleverans

En part i en fast kraftleverans är skyldig att vid inledningen av ett nytt leveransförhållande till sin balansansvarige meddela de uppgifter som behövs för identifiering av leveransförhållandet.

En part i en fast kraftleverans är skyldig att innan en leverans börjar meddela sin balansansvarige en partsvis specificerad summauppgift om de fasta kraftleveranser som parten har skaffat och levererat samt sin öppna leverantör en summauppgift om de fasta kraftleveranser som parten har skaffat och levererat.

Den balansansvarige är skyldig att till balansavräkningsenheten meddela en partsvis specificerad summauppgift om den balansansvariges fasta kraftleveranser som ingår i dennes elbalans och som påverkar elbalanserna mellan de balansansvariga.

3 §

Meddelanden av enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln som gäller öppna kraftleveranser i distributionsnätet

Enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln ska efter att ha tagit emot ett i 1 § avsett meddelande om att en ny öppen kraftleverans inleds lämna en bekräftelse till den nya öppna leverantören på att leveransen börjar samt meddela den nuvarande öppna leverantören för den part som anslutit sig till distributionsnätet att leveransen upphör. Dessutom ska enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln meddela partens distributionsnätsinnehavare om en ny öppen kraftleverans.

Enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln ska efter att ha tagit emot ett i 1 § avsett meddelande om att den nuvarande öppna

kraftleveransen upphör lämna en bekräftelse till den nuvarande öppna leverantören på att leveransen upphör samt meddela partens distributionsnätsinnehavare att den nuvarande öppna kraftleveransen upphör.

Enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln ska i stället för den bekräftelse som avses i 1 mom. lämna den nya öppna leverantören ett meddelande om att dennes leverans inte kan inledas i distributionsnätet eller att dennes redan inledda öppna kraftleverans inte kan fortsätta, om

1) partens och den nuvarande öppna leverantörens gällande tidsbundna elförsäljningsavtal eller uppsägningstiden för ett tills vidare gällande elförsäljningsavtal löper ut senare än den meddelade tidpunkten för inledande av en ny leverans, eller om

2) distributionsnätsinnehavaren har lämnat ett meddelande enligt 4 § 1 mom. till enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln.

Enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln ska innan leveransen inleds ge den nya öppna leverantören tillgång till uppgifter om säkringsstorlek, mätmetod samt uppskattning av årsenergin för driftstället för en part som anslutit sig till distributionsnätet.

4 §

Distributionsnätsinnehavarens meddelanden som gäller öppna kraftleveranser i distributionsnätet till enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln

Distributionsnätsinnehavaren ska meddela enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln om den elanvändare som antecknats som andra part för en öppen kraftleverans som ska inledas eller som redan inlett skriftligen meddelat distributionsnätsinnehavaren att han eller hon bestridit giltigheten av elförsäljningsavtalet i fråga och meddelat detta separat till den nya öppna leverantören.

Distributionsnätsinnehavaren är skyldig att meddela enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln uppgifter om säkringsstorlek, mätmetod samt uppskattning av årsenergin för eldriftsstället för en part som anslutit sig till dennes distributionsnät.

5 §

Kompletterande skyldigheter för en ny öppen leverantör i distributionsnätet

En ny öppen leverantör ska med tanke på balansavräkningen lämna enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln ett meddelande om att en öppen kraftleverans återkallats, när

1) det elförsäljningsavtal som utgjorde grunden för den nya öppna kraftleveransen upphävs på basis av att avtalsparten använt sig av sin rätt enligt 6 kap. 14 § i konsumentskyddslagen (38/1978) att frånträda elförsäljningsavtalet,

2) den elanvändare som antecknats som andra part till en ny öppen kraftleverans meddelat den nya öppna leverantören att han eller hon bestrider giltigheten av elförsäljningsavtalet i fråga,

3) enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln har förmedlat ett meddelande till den nya öppna leverantören i en situation som avses i 3 § 3 mom. 2 punkten.

Försummelse av meddelandet av en ny öppen leverantör i en situation som avses i 1 mom. förhindrar inte vidtagandet av sådana åtgärder som återkallandet av den öppna kraftleveransen förutsätter.

Den nya öppna leverantören ska efter att ha mottagit bekräftelsen enligt 3 § 1 mom. kontrollera att uppgifterna om avtalsförhållandet i bekräftelsen stämmer överens med det elförsäljningsavtal som leverantören anmält till enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln. Den nya öppna leverantören ska med det snaraste klara upp och rätta till eventuella oklarheter kring ingåendet av avtal och inledandet av en öppen kraftleverans.

4 kap. Balansavräkning

1 §

Balansavräkningens syfte och den metod som den baserar sig på

Syftet med balansavräkningen är att utreda elleveranser som genomförts under varje balansavräkningsperiod, så att som slutresultat av avräkningen för var och en av de elmarknadsparter för vilka balansavräkning ska utföras skapas elbalanser på basis av deras elförbrukning, elleveranser, elproduktion och elanskaffning samt beräknas balansavvikelse under ifrågavarande balansavräkningsperiod. Med tanke på de öppna kraftleveranserna till distributionsnätsinnehavaren skapas en separat elbalans för både förlusten och svinnet inom mätområdet och för mätområdets balansavvikelse.

Balansavräkningsperioden är 15 minuter. En hel timme omfattar fyra balansavräkningsperioder av vilka den första börjar vid ingången av heltimmen i fråga.

Balansavräkningen ska basera sig på timvis mätning eller kvartsvis mätning. I fråga om minuthandeln med el kan det dock i fråga om distributionsnätet tillämpas en kombination av mätning som baserar sig på en traditionell mätare och en typbelastningskurva.

Vid balansavräkningen och informationsutbytet i samband med det ska de förfaranden som anges i den gällande versionen av handboken om balansansvar och balansavräkning följas, om inte något annat föreskrivs i elmarknadslagen eller med stöd av den.

2 §

Nettoberäkning av elförbrukningen och elproduktionen per balansavräkningsperiod i distributionsnätet

Vid ett eldriftsställe som anslutits till distributionsnätet ska den mängd el som under varje balansavräkningsperiod tas ut ur och matas in i distributionsnätet och som mätts med samma mätapparatur som tillhör nätinnehavaren räknas ihop vid en balansavräkning, om den el som producerats på eldriftsstället har genererats med ett elproduktionsaggregat med en nominell effekt på högst 100 kilovoltampere eller ett kraftverk som består av flera elproduktionsaggregat och vars nominella effekt är högst 100 kilovoltampere (*nettoberäkning av elförbrukningen och elproduktionen per balansavräkningsperiod*). Nettoberäkningen av elförbrukningen och elproduktionen per balansavräkningsperiod ska genomföras så att det värde som utnyttjas i balansavräkningen per balansavräkningsperiod bildas av den hopräknade mängden el som ett eldriftsställe tar ut från distributionsnätet och matar in i distributionsnätet under balansavräkningsperioden i fråga. Vid balansavräkningen ska separata tidsserier definieras för mätning av elförbrukningen och elproduktionen på eldriftsstället, så att det erhållna värdet registreras som ett mätvärde för den aktuella balansavräkningsperioden i antingen tidsserien för elförbrukning eller tidsserien för elproduktion.

Det i 1 mom. avsedda värde som utnyttjas i balansavräkningen ska användas vid faktureringen.

3 §

Behandling av mätuppgifter för lokala energisammanslutningar och grupper av aktiva kunder vid balansavräkningen

Den el som matas in i distributionsnätsinnehavarens distributionsnät från ett elproduktionsaggregat eller ett kraftverk bestående av flera elproduktionsaggregat eller en energilagransanläggning som tillhör en lokal energisammanslutning eller en grupp av aktiva kunder och som mätts med nätinnehavarens mätapparatur ska vid balansavräkningen fördelas på de olika

eldrifsställena inom den lokala energisammanslutningen eller gruppen av aktiva kunder i enlighet med de andelar som energisammanslutningen eller gruppen meddelat, om den nominella effekten för det elproduktionsaggregat, det kraftverk eller den energilagringensanläggning som tillhör den lokala energisammanslutningen eller gruppen av aktiva kunder är mindre än en megavoltampere. Fördelningen ska göras så att den mängd el som tagits ut från distributionsnätet på eldriftsstället som tillhör en lokal energisammanslutning eller en grupp av aktiva kunder och eldriftsställets andel av mängden el som matats in i distributionsnätet, enligt uppgift från den lokala energisammanslutningen eller gruppen av aktiva kunder, räknas ihop under varje balansavräkningsperiod (*krediteringsberäkning per balansavräkningsperiod*). Om den mängd el som en lokal energisammanslutning eller en grupp av aktiva kunder matar in i distributionsnätet mäts med hjälp av mätapparaturen på ett eldriftsställe där el också tas ut från distributionsnätet ska vid balansavräkningen den del av mängden el som matats in i distributionsnätet och som enligt mätningarna inte har använts på eldriftsstället i fråga under balansavräkningsperioden fördelas mellan de övriga eldriftsställen som hör till den lokala energisammanslutningen eller gruppen av aktiva kunder.

Om ett eldriftsställes andel av den mängd el som en lokal energisammanslutning eller en grupp av aktiva kunder matat in i distributionsnätet under balansavräkningsperioden överskrider den mängd el som på eldriftsstället tagits ut från distributionsnätet under balansavräkningsperioden ska den överstigande delen matas in i distributionsnätet för överföring där. Den lokala energisammanslutningen eller gruppen av aktiva kunder bestämmer om den mängd el som matats in i distributionsnätet för överföring ska fördelas på varje eldriftsställe som hör till energisammanslutningen eller gruppen i enlighet med eldriftsställets andel då balansavräkningen utförs, eller om den ska räknas i sin helhet till det eldriftsställe där elproduktionsaggregatet, kraftverket eller energilagringensanläggningen finns.

Om eldistributionen eller elleveransen har avbrutits för ett eldriftsställe som hör till en lokal energisammanslutning eller en grupp av aktiva kunder ska eldriftsställets andel av den elmängd som energisammanslutningen eller gruppen matar in i distributionsnätet räknas till det driftsställe där produktionsaggregatet, kraftverket eller energilagringensanläggningen finns vid krediteringsberäkningen per balansavräkningsperiod.

Nettoberäkningen av elförbrukningen och elproduktionen per balansavräkningsperiod ska göras vid balansavräkningen för eldriftsstället, före krediteringsberäkningen per balansavräkningsperiod utförs.

Det värde som krediteringsberäkningen per balansavräkningsperiod ger och som utnyttjas i balansavräkningen ska användas vid faktureringen.

4 §

Mätområdet

Vid balansavräkning utgör mätområdet ett avräkningsområde. Vid den punkt i elnätet där elektriciteten övergår från ett mätområde till ett annat ska gränspunktmätning utföras.

En nätinnehavares elnät utgör ett mätområde. En elnätsinnehavare kan också bilda flera mätområden av sitt elnät.

Den balansansvarige kan komma överens med balansavräkningsenheten och den nätinnehavare till vars elnät det interna elnät inom den fastighet eller motsvarande grupp av fastigheter som är i den balansansvariges besittning är anslutet, att den balansansvariges elnät eller en del av det ska utses till mätområde. På den balansansvarige tillämpas då bestämmelserna om nätinnehavare i 2 kap. 1 §, bestämmelserna om stamnätsinnehavare och innehavare av högspänningsdistributionsnät i 5 § i detta kapitel och bestämmelserna om obligatorisk kvartsvis mätning i 6 kap. 3 §.

Innehavaren av ett internt elnät inom en fastighet eller motsvarande grupp av fastigheter som inte är balansansvarig kan komma överens med balansavräkningsenheten och den nätinnehavare till vars elnät det interna elnätet inom fastigheten eller gruppen av fastigheter är anslutet, att hans eller hennes elnät eller en del av det ska utses till mätområde. Om uppgifterna och ansvaret för en upprätthållare av ett sådant mätområde avtalas i ett avtal mellan balanskraftsenheten och upprätthållaren av mätområdet.

Mätområdet ska registreras hos balansavräkningsenheten.

5 §

Uppgifter för stamnätsinnehavare och innehavare av högspänningsdistributionsnät vid balansavräkningen

Stamnätsinnehavaren och innehavaren av ett högspänningsdistributionsnät ska organisera balansavräkningen och det informationsutbyte som sammanhänger med den för de öppna kraftleveranserna inom sitt mätområde och för den el som överförs mellan mätområdena.

Uppgiften för stamnätsinnehavaren och innehavaren av ett högspänningsdistributionsnät vid balansavräkningen är att inom sitt mätområde per balansavräkningsperiod räkna ut de totala leveransmängder som omfattas av timvis mätning och kvartsviss mätning för en part som verkar inom mätområdet i fråga och för vilken balansavräkning ska utföras.

För balansavräkningen ska stamnätsinnehavaren och innehavaren av ett högspänningsdistributionsnät per balansavräkningsperiod meddela balansavräkningsenheten

1) de totala leveransmängder som omfattas av timvis mätning och kvartsviss mätning för varje part som verkar inom mätområdet och för vilken balansavräkning ska utföras,

2) uppgifter per produktionsenhet om produktionen hos de parter inom mätområdet för vilka balansavräkning ska utföras,

3) uppgifter om summan av gränspunktmätningar inom sitt mätområde i förhållande till andra mätområden.

För uppfyllandet av balansansvar och för fakturering ska stamnätsinnehavaren och innehavaren av ett högspänningsdistributionsnät meddela de parter inom sitt mätområde för vilka balansavräkning ska utföras parternas sådana leveranser inom mätområdet per eldriftsställe eller per mätning vilka omfattas av timvis mätning och kvartsviss mätning och som räknats fram i samband med balansavräkningen.

Stamnätsinnehavaren och innehavaren av ett högspänningsdistributionsnät ska per balansavräkningsperiod i fråga om sitt mätområde meddela enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln mätuppgifter om de gränspunktmätningar som innehavaren ansvarar för i förhållande till mätområdena för distributionsnäten.

6 §

Uppgifter för distributionsnätsinnehavare vid balansavräkning för distributionsnätet

En distributionsnätsinnehavare som har ett distributionsnät i sin besittning ska för balansavräkningen meddela enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln distributionsnätsinnehavarens sådana elleveranser inom mätområdet vilka omfattas av timvis mätning och kvartsviss mätning samt elleveranser som beräknats i enlighet med förfarandet med typbelastningskurva per eldriftsställe eller per mätning. En distributionsnätsinnehavare kan för balansavräkningen meddela enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln mätuppgifter i perioder på 15 minuter från och med den 1 januari 2023.

I fråga om de driftsställen inom distributionsnätsinnehavarens mätområde som inte omfattas av distributionsnätsinnehavarens timvisa mätning eller

kvartsvisa mätning, ska distributionsnätinnehavaren beräkna elleveranserna i enlighet med förfarandet med typbelastningskurva.

7 §

Den balansansvariges uppgifter vid balansavräkningen

Den balansansvarige ska organisera balansavräkningen och det informationsutbyte som hänger samman med den för de parter för vilka balansavräkning ska utföras och för vilka den är balansansvarig.

Den balansansvariges uppgifter vid balansavräkningen är att

- 1) räkna fram balansavvikelser för var och en av de parter som omfattas av dess elbalans och för vilka en balansavräkning ska utföras,
- 2) utreda de fasta kraftleveranserna för de parter som omfattas av dess elbalans och för vilkas del balansavräkning ska utföras,
- 3) uppdatera de strukturella uppgifterna om de parter som omfattas av dess elbalans och för vilka balansavräkning ska utföras vilka har samband med uppfyllandet av balansansvar och balansavräkningen.

För balansavräkning ska den balansansvarige meddela balansavräkningsenheten

- 1) uppgifter om de fasta kraftleveranserna för de parter inom dess elbalanser för vilka balansavräkning ska utföras,
- 2) de strukturella uppgifter om de parter som omfattas av dess elbalans och för vilka balansavräkning ska utföras vilka har samband med uppfyllandet av balansansvar och balansavräkningen.

För uppfyllandet av balansansvar och för fakturering ska den balansansvarige meddela balansavvikelser för var och en av de parter som omfattas av dess elbalans och för vilka balansavräkning ska utföras samt de fasta kraftleveranser som dessa är parter till.

8 §

Uppgifter för enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln vid balansavräkningen för distributionsnätet

Enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln ska organisera balansavräkningen för elhandeln i distributionsnäten och det informationsutbyte som sammanhänger med den för de öppna kraftleveranserna och för den el som överförts mellan mätområdena.

Om enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln för balansavräkningen tar emot timvisa mätuppgifter när balansavräkningsperioden är 15 minuter, ska enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln dela de timvisa mätuppgifter som enheten mottagit i fyra jämnstora poster på motsvarande balansavräkningsperioder.

För balansavräkning ska enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln meddela balansavräkningsenheten

- 1) de totala leveransmängderna per mätområde för varje part för vilken balansavräkning ska utföras,
- 2) uppgifter per produktionsenhet om produktionen hos varje part för vilken balansavräkning ska utföras,
- 3) uppgifter om summan av gränspunktsmätningar inom varje mätområde i förhållande till andra mätområden,
- 4) varje distributionsnätinnehavares elbalans för förlust och svinn per mätområde.

Enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln ska meddela distributionsnätinnehavaren de uppgifter som avses i 3 mom. i fråga om dess mätområde.

För uppfyllandet av balansansvar och för fakturering ska enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln meddela varje part för vilka balansavräkning ska utföras parternas sådana leveranser per eldriftsställe eller per mätning som räknats fram i samband med balansavräkningen.

För uppfyllandet av balansansvar och för fakturering ska enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln meddela detaljister inom mätområdet för distributionsnätet parternas totala leveranser som räknats fram i samband med balansavräkningen.

9 §

Balansavräkningsenhetens uppgifter vid balansavräkningen

Balansavräkningsenheten har till uppgift att vid balansavräkningen utreda den riksomfattande elbalansen samt de balansansvarigas elbalanser på sådant sätt att balansavräkningen resulterar i balansavvikelser mellan balanskraftsenheten och de balansansvariga samt balansavvikelser mellan det riksomfattande marknadsbalansområdet och marknadsbalansområdena i grannländerna. Balansavräkningsenheten ska ordna utredningen av fasta kraftleveranser i fråga om de fasta kraftleveranser som påverkar elbalanserna mellan de balansansvariga eller sker via elledningar som passerar landets gränser. Balansavräkningsenheten har dessutom till uppgift att se till att parterna på elmarknaden till sitt förfogande får de uppgifter om parternas egen elanskaffning och egna kraftleveranser som utretts vid balansavräkningen. När det gäller balansavräkningen för distributionsnäten har balansavräkningsenheten till uppgift att lämna de uppgifter som enheten utrett till enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln.

Balansavräkningsenheten ska ge

- 1) balansavräknaren de preliminära och slutliga balansavräkningsuppgifter som har anknytning till utförandet av dess balansavräkningsuppgift,
- 2) den balansansvarige preliminära och slutliga uppgifter om elleveranser mellan balanskraftsenheten och den balansansvarige,
- 3) parter på elmarknaden de preliminära och slutliga balansavräkningsuppgifter om parterna själva som balansavräknarna lämnat,
- 4) utländska parter preliminära och slutliga uppgifter om elleveranser som överskrider gränsen till det riksomfattande marknadsbalansområdet.

10 §

Behandlingen av el vid balansavräkningen när elanvändarens elförsäljningsavtal upphävs eller när elanvändaren bestrider elförsäljningsavtalets giltighet

En ny öppen leverantör ansvarar på basis av den inledda nya öppna kraftleverans som inskrivits i elbalansen för elen tills den öppna kraftleveransen övertagits av en annan öppen leverantör eller kraftleveransen till elanvändaren upphör då

- 1) det elförsäljningsavtal som konsumenten ingått upphävs eftersom denne använt sig av sin rätt enligt 6 kap. 14 § i konsumentskyddslagen att frångå elförsäljningsavtalet,
- 2) elleveransen återkallas på grund av den nya öppna leverantörens ogrundade eller felaktiga meddelande,
- 3) elanvändaren har genom ett skriftligt meddelande till distributionsnät-sinnehavaren bestridit giltigheten av elförsäljningsavtalet om ny öppen kraftleverans som inletts och distributionsnät-sinnehavaren har förmedlat detta meddelande till enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln,
- 4) en ny öppen leverantör har meddelat enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln att elanvändaren bestridit giltigheten av ett elförsäljningsavtal om ny öppen kraftleverans som inletts.

Om en öppen kraftleverans i ett sådant fall som avses i 1 mom. 1 eller 2 punkten återtas av den nuvarande öppna leverantören, upptas den el som elanvändaren använder dock i den nuvarande öppna kraftleverantörens elbalans till den del det är möjligt att göra ändringar i elbalanserna inom ramen för tidsfristerna för balansavräkningen.

Om en öppen kraftleverans i ett sådant fall som avses i 1 mom. 3 eller 4 punkten återtas av den nuvarande öppna leverantören och den nuvarande öppna leverantören har åtagit sig ansvaret för elanvändarens öppna kraftleverans, upptas den el som elanvändaren använder dock i den nuvarande öppna kraftleverantörens elbalans till den del det är möjligt att göra ändringar i elbalanserna inom ramen för tidsfristerna för balansavräkningen.

Efter att ha fått meddelandet om en situation som avses i 1 mom. ska distributionsnätsinnehavaren utan dröjsmål instruera elanvändaren om de åtgärder genom vilka denne kan undvika ett avbrott i elleveranserna.

11 §

Behandlingen av en leverans som avses i 102 § i elmarknadslagen vid balansavräkningen

Den el som distributionsnätsinnehavaren levererat till elanvändaren i en situation som avses i 102 § i elmarknadslagen upptas i distributionsnätsinnehavarens elbalans för förluster och svinn, om distributionsnätsinnehavaren för elleveransen inte anvisat en sådan annan öppen leverantör i vars elbalans elen kan upptas.

12 §

Beräkning av balansfel i balansavräkningen för ett distributionsnät

Med undantag för de situationer som avses i 10 § har enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln till uppgift att beräkna balansfelen i balansavräkningen för distributionsnätet när en detaljist eller en distributionsnätsinnehavare efter att balansavräkningen utförts korrigerar en felaktig uppgift som denne tidigare meddelat enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln. Enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln ska meddela om beräkning av balansfelet till den detaljist i vars balans det har funnits ett fel samt till den distributionsnätsinnehavare i vars distributionsnät detaljisten är verksam. Enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln beräknar de totala skillnaderna i energimängderna per försäljare mellan de korrigerade och felaktiga energimängderna, vilka debiteras av eller gottgörs detaljister som är verksamma i distributionsnätet.

Vid beräkningen av balansfel ska skillnaden mellan den korrigerade och den felaktiga energimängden under beräkningsperioden beräknas. Gottgörelsen eller debiteringen per driftsställe bildas för beräkningsperiodens del som summan av skillnaderna mellan mättingsperioderna. Som priset på skillnaden mellan den korrigerade och felaktiga energimängden för varje mättingsperiod används det pris på den timprodukt i den dagliga handeln som baserar sig på den fysiska elleveransen, vilket i elbörsen bildats inom det finska prisområdet under timmen i fråga.

13 §

Kompletterande skyldigheter

Utöver vad som bestäms i denna förordning är parterna på elmarknaden skyldiga att på begäran meddela nättinnehavaren, den som utför balansavräkningen för parten, balansavräkningsenheten och balanskraftsenheten uppgifter som gäller produktion, anskaffning, användning och leveranser av el, om erhållandet av uppgifterna är motiverat med tanke på balansavräkningen eller för att den andra parten ska kunna uppfylla sitt balansansvar. Balansavräknaren är dessutom skyldig att bistå balansavräkningsenheten vid korrigeringen av felaktiga balansavräkningsuppgifter, om uppgörandet av den riksomfattande balansavräkningen kräver detta.

Distributionsnätsinnehavaren ska meddela enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln de uppgifter om lokala energisammanslutningar och grupper av aktiva kunder som avses i 1 kap. 3 § 2 mom. och 4 § 2 mom. för ordnande av krediteringsberäkningen per

balansavräkningsperiod. Distributionsnätinnehavaren ska dessutom meddela enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln, om nettoberäkning av elförbrukningen och elproduktionen per balansavräkningsperiod tillämpas på ett eldriftsställe som anslutits till dess distributionsnät.

5 kap.

Tillämpning av typbelastningskurva vid balansavräkningen

1 §

Användning av typbelastningskurva som grund för balansavräkningen i distributionsnätet

Balansavräkningen för minuthandeln med el i distributionsnätet ska i fråga om ett eldriftsställe basera sig på en kombination av typbelastningskurva och en mätmetod som baserar sig på en traditionell mätare, om eldriftsstället inte har utrustats med timmätningsapparat, apparatur för kvartsvis mätning eller ny fjärrmätningsapparat.

2 §

Tillämpning av typbelastningskurva

På ett eldriftsställe med entidsmätning tillämpas en jämförelsekurva som har beräknats på basis av typbelastningskurvan i bilagan.

Balansavräkningen för ett eldriftsställe som omfattas av förfarandet med typbelastningskurva ska basera sig på tvåtidsmätning, om eldriftsstället har tvåtidsmätning av elförbrukningen. Vid tvåtidsmätningen används den tidsfördelning som distributionsnätinnehavaren på ansvarsområdet i fråga tillämpar.

Distributionsnätinnehavaren ska räkna ut jämförelsekurvor för de eldriftsställen som avses i 2 mom. med hjälp av en jämförelsekurva som baserar sig på entidsmätning enligt bilagan. Vid denna beräkning omvandlas timenergin i jämförelsekurvan för entidsmätning så att 10 000 kilowattimmar erhålls som årsenergi för jämförelsekurvan för varje tidszon vid tvåtidsmätningen.

3 §

Beräkning av timenergin för eldriftsställe som omfattas av förfarandet med typbelastningskurva

Distributionsnätinnehavaren ska beräkna timenergin för varje eldriftsställe som omfattas av förfarandet med typbelastningskurva för varje timme genom att multiplicera jämförelsekurvans värde med förhållandet mellan uppskattningen av årsenergin för eldriftsstället uttryckt i kilowattimmar och 10 000 kilowattimmar. Jämförelsekurvan tillämpas utgående från uppskattningen av årsenergin för varje tidszon.

4 §

Beräkning av och utjämningsberäkning för de slutliga timenergiuppgifterna

Distributionsnätinnehavaren ska för varje eldriftsställe som omfattas av förfarandet med typbelastningskurva beräkna de slutliga timenergierna på basis av de uppmätta uppgifterna för eldriftsstället. Distributionsnätinnehavaren ska meddela enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln de slutliga timenergiuppgifterna för att beaktas i utjämningsberäkningen.

Enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln ska beräkna och meddela distributionsnätinnehavaren och detaljisten skillnaderna mellan den timenergi som beräknats enligt förfarandet med typbelastningskurva och den timenergi som baserar sig på mätningar (*utjämningsberäkning*). Enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln beräknar

summorna per försäljare för dessa skillnader, vilka debiteras av eller gottgörs detaljister som är verksamma i distributionsnätet.

Vid utjämningsberäkningen ska för varje eldriftsställe som omfattas av förfarandet med typbelastningskurva utredas skillnaden mellan den timenergimängd som baserar sig på den uppmätta elförbrukningen vid eldriftsstället och den, utgående från årsenergin uppskattade, timenergimängd som används i elbalanserna för varje timme under beräkningsperioden. Gottgörelsen eller debiteringen per eldriftsställe utgörs därvid av summan av de timvisa skillnaderna under beräkningsperioden. Som priset på skillnaden mellan energimängden per varje timme används det pris på den timprodukt i den dagliga handeln som baserar sig på den fysiska elleveransen, vilket i elbörsen bildats inom det finska prisområdet under timmen i fråga.

6 kap.

Mätning av elleveranser i elnätet och i en fastighets interna elnät

1 §

Utrustande av ett eldriftsställe med mätapparatur i elnätet

Ett eldriftsställe som har anslutits till ett distributionsnät ska utrustas med mätapparatur som mäter elförbrukningen. Om elanslutningen omfattar flera eldriftsställen till vilka el säljs via ett elnät, ska varje eldriftsställe separat utrustas med mätapparatur.

Mätapparatur är inte obligatorisk i nätinnehavarens elutrustningar som har anslutits till elnätet och inte i eldriftsställen med huvudsäkringar som är mindre än 3 x 25 ampere, om elförbrukningen vid eldriftsstället kan uppskattas tillräckligt exakt.

2 §

Utrustande av ett elproduktionsaggregat i elnätet med mätapparatur

Ett elproduktionsaggregat som matar in el i elnätet för att överföras via nätet, ska utrustas med mätapparatur. Ett elproduktionsaggregat med en nominell effekt på högst 100 kilovoltampere eller ett kraftverk som består av flera elproduktionsaggregat och vars nominella effekt är högst 100 kilovoltampere, behöver dock inte utrustas med någon separat mätningsapparatur, om det eldriftsställe där elproduktionsaggregatet eller kraftverket finns har försetts med timmätningsapparatur eller apparatur för kvartsvis mätning som kan mäta både den mängd el som tagits ut från nätet och den mängd el som matats in i nätet, eller med ny fjärrmätningsapparatur.

Vad som föreskrivs i 1 mom. tillämpas dock inte på nätinnehavarens reservkraftsaggregat som endast tillfälligt har anslutits till elnätet.

3 §

Allmänna krav på mätapparatur och mätningssystem i elnätet

Mätningen av elförbrukningen och elproduktionen i elnätet samt nätinnehavarens gränspunktmätning ska basera sig på kvartsvis mätning samt på fjärravläsning av mätapparaturen (*obligatorisk kvartsvis mätning*). De kvartsvisa mätuppgifterna samt uppgifterna om spänningslösa perioder ska lagras i datasystemet för behandling av mätuppgifter. Uppgifterna om spänningslösa perioder ska bevaras i datasystemet i två år.

Distributionsnätsinnehavaren kan göra avvikelse från obligatorisk kvartsvis mätning vid ett sådant driftsställe där distributionsnätsinnehavaren vid ikraftträdandet av denna förordning inte har installerat sådan timmätningsapparatur som med hjälp av fjärrförbindelse kan omvandlas till apparatur för kvartsvis mätning och där distributionsnätsinnehavaren inte är skyldig att installera ny fjärrmätningsapparatur. Avvikelsen kan omfatta endast ett eldriftsställe som

- 1) är utrustat med huvudsäkringar som är högst 3 x 25 ampere,

2) är utrustat med huvudsäkringar som är större än 3 x 25 ampere, där elförbrukningen är högst 5 000 kilowattimmar per år och till vilket elen köps under de villkor som avses i 67 § i elmarknadslagen.

4 §

Plan för övergång till kvartsvis mätning

Nätinnehavaren ska göra upp en plan för ordnande av mätning som uppfyller kraven enligt 3 § inom sitt mätområde och lämna planen till den systemansvarige stamnätsinnehavaren. Planen ska innan balansavräkningsperioden förkortas till 15 minuter uppdateras med minst sex månaders mellanrum, om det sker ändringar i den.

Vad som i 1 mom. föreskrivs om nätinnehavaren tillämpas också på en balansansvarig som kommit överens med balansavräkningsenheten och nätinnehavaren om att det interna elnätet eller en del av det inom den fastighet eller motsvarande grupp av fastigheter som är i den balansansvariges besittning ska utses till mätområde enligt vad som föreskrivs i 4 kap.

5 §

Funktionella krav på ny fjärrmättningsapparat i elnätet

Den mätapparat som en nätverksinnehavare har installerat på ett eldriftsställe i elnätet och mätapparaturen för mätning av småskalig elproduktion i distributionsnätet och datasystemet för behandling av mätuppgifter från elnätet (*ny fjärrmättningsapparat*) ska uppfylla följande krav:

1) de uppgifter som mätapparaturen registrerat ska kunna läsas ur apparaturens minne via ett kommunikationsnät (*fjärravläsningsegenskap*),

2) mätapparaturen ska i fråga om el som matats in i elnätet och el som tagits ut ur elnätet åtminstone mäta de fasspecifika värden för den aktiva och reaktiva energi som ligger till grund för faktureringen samt för varje balansavräkningsperiod registrera de värden för den aktiva och reaktiva energi som ligger till grund för faktureringen i fråga om el som matats in i elnätet och el som tagits ut ur elnätet utan nettoberäkning,

3) annan mätapparat än spänningstransformatormätapparat ska ha ett kundgränssnitt som möjliggör enkelriktad informationsöverföring för slutförbrukaren och som är utrustat med spänningsutgång och baserar sig på en öppen och uppdaterad europeisk standard som tillämpas också i någon annan av Europeiska unionens medlemsstater,

4) mätapparaturen ska registrera den tidpunkt när en spänningslös period börjar och hur länge den varar eller tidpunkterna för när den spänningslösa perioden börjar och slutar,

5) annan mätapparat än apparatur för enfasmätning ska kunna upptäcka spänningsosymmetri som orsakas av nollfel i det matande elnätet när el förbrukas på ett eldriftsställe,

6) de programvaror och inställningar som reglerar funktionerna hos mätapparaturen samt registreringsfrekvensen av mätuppgifter ska kunna uppdateras med hjälp av en fjärrförbindelse utan att besöka eldriftsstället,

7) annan mätapparat än ström- och spänningstransformatormätare ska ha en funktion för påslagning och avstängning på distans.

Det ska vara möjligt att från det kundgränssnitt som avses i 1 mom. 3 punkten, när nätinnehavaren på slutförbrukarens begäran har aktiverat gränssnittet, via en RJ12-kontakt med iakttagande av ett dataöverföringssätt i ASCII-teckenformat med 10 sekunders intervall eller oftare få åtminstone fasspecifika effektivvärden för ström, aktiv effekt, reaktiv effekt och spänning i fråga om el som tagits ut ur elnätet och el som matats in i elnätet samt mätapparaturens kumulativa elenergivärde med en minuts intervall eller oftare.

Nätinnehavarens datasystem för behandling av mätuppgifter ska minst var sjätte timme samla de registrerade mätuppgifterna från den nya

fjärrmättningsapparaturen och överföra dem till systemet för avläsning av mätuppgifter.

Distributionsnätinnehavaren kan avvika från kraven enligt 1–3 mom. på ett vid ikraftträdandet av denna förordning befintligt driftställe, där distributionsnätinnehavaren inte har installerat timmättningsapparat för ikraftträdandet av denna förordning.

Nätinnehavaren ska vid ordnandet av mätningen beakta Europeiska unionens lagstiftning om driftskompatibilitet. I denna förordning avses med driftskompatibilitet, i samband med mätning med ny fjärrmättningsapparat, förmågan hos minst två energi- eller kommunikationsnät, energi- eller kommunikationssystem, energi- eller kommunikationsanordningar, energi- eller kommunikationstillämpningar eller energi- eller kommunikationskomponenter att samverka samt att utbyta och använda information för att utföra önskade funktioner.

Bestämmelser om indikering av mätresultat med ett mätinstrument finns i lagen om mätinstrument (707/2011) och i de bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

6 §

Funktion för styrning av belastningen

Den nya fjärrmättningsapparaturen ska ha ett relä för styrning av belastningen som gör det möjligt för mätapparaturen att ta emot och verkställa eller förmedla vidare sådana kommandon för styrning av belastningen som sänds via ett kommunikationsnät. Något relä för styrning av belastningen behöver dock inte finnas i mätapparat som installeras på ett eldriftsställe som har huvudsäkringar som är större än 3 x 63 ampere eller på ett eldriftsställe som finns

- 1) i ett bostadshus med fler än två bostäder, eller
- 2) i en kontors-, affärs-, industri- eller lagerbyggnad.

Nätinnehavarens datasystem ska möjliggöra verkställande av det kommando för styrning av belastningen som nätinnehavaren gett eller förmedlat inom sex timmar från det att styrkommandot gavs.

7 §

Mätanordningar i elnätet som tillhandahålls på separat beställning

Nätinnehavaren ska på separat beställning av kunden, senast fyra månader efter beställningen, tillhandahålla dennes driftställe

- 1) ny fjärrmättningsapparat, om nätinnehavaren inte är skyldig att installera ny fjärrmättningsapparat hos kunden,
- 2) ny fjärrmättningsapparat med relä för styrning av belastningen om nätinnehavaren inte är skyldig att installera mätapparat som är försedd med relä för styrning av belastningen på kundens driftställe i enlighet med 6 §,
- 3) ny fjärrmättningsapparat för separat mätning av elproduktionen i ett elproduktionsaggregat eller kraftverk, vars utrustande med separat mätapparat är inte obligatoriskt,
- 4) ny fjärrmättningsapparat för separat mätning av elleveranser till en laddningspunkt för eldrivna fordon.

I de situationer som avses i 1 mom. 3 och 4 punkten ska av objektet för balansavräkning bildas ett eget eldriftsställe.

8 §

Avläsning av timmättningsapparat, apparatur för kvartsvis mätning och traditionella mätare i elnätet

Timmättningsapparaturen och apparaturen för kvartsvis mätning på ett eldriftsställe ska avläsas minst en gång per dygn. En traditionell mätare ska avläsas minst fyra gånger per år. Distributionsnätinnehavaren ansvarar för minst en årlig avläsning av en traditionell mätare.

9 §

Avläsning av mätapparaturen i elnätet vid byte av elförsäljare

Mätapparaturen ska avläsas vid byte av öppen elleverantör för ett eldriftsställe.

10 §

Distributionsnätinnehavarens rätt att uppskatta elförbrukningen vid ett eldriftsställe

Distributionsnätinnehavaren har rätt att uppskatta eldriftsställets elförbrukning utgående från eldriftsställets tidigare elförbrukning, om

1) någon avläsning av mätapparaturen inte har kunnat utföras på grund av ett fel i mätapparaturen,

2) mätuppgifterna inte finns tillgängliga på grund av en störning i dataöverföringen för den fjärravläsbara mätapparaturen,

3) slutförbrukaren har ansvaret för avläsning av mätapparaturen, och denne inte har meddelat det avlästa värdet för faktureringsperioden i fråga,

4) mätapparaturen är placerad så att nätinnehavaren inte har tillträde till den och slutförbrukaren inte inom en skälig frist, som nätinnehavaren har ställt, har lämnat nätinnehavaren det avlästa värdet efter att nätinnehavaren begärt uppgift om värdet.

Distributionsnätinnehavaren har dessutom rätt att vid byte av öppen elleverantör utgående från eldriftsställets tidigare elförbrukning uppskatta mätvärdena hos en traditionell mätare, om kunden inte efter att nätinnehavaren begärt uppgift om avläst värde inom en skälig av nätinnehavaren ställd frist har lämnat nätinnehavaren det avlästa värdet eller om mätapparaturen är placerad så att kunden inte har tillträde till den. Som grund för uppskattningen kan också användas en avläsning av mätapparaturen som har gjorts sedan den öppna elleverantören bytts och som distributionsnätinnehavaren har utfört innan kunden har fått slutfakturan från den tidigare öppna elleverantören.

Distributionsnätinnehavaren ska offentliggöra en redogörelse för den metod som den tillämpar vid uppskattningen av elförbrukningen på ett eldriftsställe.

11 §

Överenskommelse om avläsning av mätapparaturen

Nätinnehavaren kan komma överens med elanvändaren och elleverantören om avläsning av mätapparaturen på ett sätt som kompletterar denna förordning.

12 §

Utrustande av en lägenhet med mätapparat när elen levereras via en fastighets interna elnät

Separata bostadslägenheter och affärslokaler i en nybyggnad ska utrustas med mätapparat som mäter elförbrukningen, om el säljs till elanvändare via ett internt elnät i en fastighet eller en motsvarande fastighetsgrupp.

Vad som föreskrivs i 1 mom. om en nybyggnad tillämpas också på en fastighet eller en motsvarande fastighetsgrupp vars interna elnät ändras så att el efter ändringen säljs till elanvändarna via fastighetens interna elnät.

Avvikelse får göras från bestämmelserna i 1 och 2 mom. när det är fråga om

1) fastigheter med bostäder som huvudsakligen används för specialboende,

2) fastigheter med lägenheter som huvudsakligen används för fritidsboende, dock inte en fritidsbostad som är i användning året om samt på en fritidsbostad i en fastighet eller en motsvarande fastighetsgrupp som besitts av

ett bostads- eller fastighetsaktiebolag och består av flera separata fritidsbostäder,

3) fastigheter som i huvudsak används av sjukhus, åldrings- eller vårdhem, läroanstalter, fängelser, garnisoner eller andra inrättningar som är i jämförbart bruk,

4) gårdsbrukslägenheter,

5) inkvarteringsrörelser och tidsandelsobjekt,

6) de lägenheter eller andra utrymmen med huvudsäkringar som är mindre än 3 x 25 ampere, om lägenhetens eller utrymmets elförbrukning kan uppskattas tillräckligt exakt.

13 §

Avläsning av mätapparatur i en fastighets interna elnät

På avläsningen av mätapparatur som hör till en fastighets eller motsvarande fastighetsgrupps interna elnät tillämpas vad som föreskrivs i 8–11 § om avläsning av mätapparatur på ett eldriftsställe som har anslutits till ett distributionsnät.

7 kap.

Tidsfördelningen i fråga om mättjänster i distributionsnät

1 §

Allmän tidsfördelning i fråga om mättjänster

Distributionsnätsinnehavaren ska erbjuda kunderna inom sitt ansvarsområde mättjänster enligt den allmänna tidsfördelningen.

Mättjänster enligt den allmänna tidsfördelningen är

1) mättjänst som baserar sig på timvis mätning,

2) mättjänst som baserar sig på kvartsvis mätning,

3) mättjänst för entidsöverföring,

4) mättjänst för tvåtidsöverföring som grundar sig på natt- och dagenergi,

5) mättjänst för säsongöverföring som grundar sig på vintervardagsenergi och annan energi.

2 §

Riksomfattande tidsfördelning i fråga om mättjänster

En distributionsnätsinnehavare kan, om denne så önskar, tillämpa den riksomfattande tidsfördelningen i fråga om mättjänster som sådan allmän tidsfördelning i fråga om mättjänster som avses i 1 §.

Mättjänster enligt den riksomfattande tidsfördelningen är

1) mättjänst som baserar sig på timvis mätning,

2) mättjänst som baserar sig på kvartsvis mätning,

3) mättjänst för entidsöverföring,

4) riksomfattande mättjänst för tvåtidsöverföring vilken grundar sig på natt- och dagenergi; med dagenergi avses den energi som förbrukas alla veckodagar mellan klockan 7 och 22; energi som förbrukas annan tid är nattenergi,

5) mättjänst för säsongöverföring som grundar sig på vintervardagsenergi och annan energi; med vintervardagsenergi avses energi som förbrukas från den 1 november till den 31 mars från måndag till lördag mellan klockan 7 och 22; energi som förbrukas under andra tider är annan energi.

3 §

Lokal tidsfördelning i fråga om mättjänster

Distributionsnätsinnehavaren kan utöver mättjänster med allmän tidsfördelning också erbjuda kunderna inom sitt ansvarsområde mättjänster som grundar sig på lokal tidsfördelning och som till sin struktur avviker från mättjänster enligt den allmänna tidsfördelningen.

8 kap. Ikraftträdande

1 §

Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft den 1 november 2021.

Genom denna förordning upphävs statsrådets förordning om utredning och mätning av elleveranser (66/2009), nedan *den upphävda förordningen*.

2 §

Övergångsbestämmelser som gäller införandet av enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln

Bestämmelserna i 3 kap., 4 kap. 4–12 § och 13 § 1 mom. samt 5 kap. i denna förordning tillämpas från och med den 21 februari 2022. Bestämmelserna i 3 kap., 4 kap. 2–8 § och 5 kap. i den upphävda förordningen tillämpas till och med den 20 februari 2022.

Bestämmelserna i 4 kap. 13 § 2 mom. i denna förordning tillämpas från och med den 1 januari 2023. Distributionsnätinnehavaren behöver dock inte lämna enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln uppgifter för krediteringsberäkningen per balansavräkningsperiod under den tid då distributionsnätinnehavaren genomför krediteringsberäkningen själv.

3 §

Övergångsbestämmelser som gäller balansavräkningsperioden och kvartsvis mätning

Bestämmelserna i 4 kap. 1 § 2 mom. i denna förordning tillämpas från och med den 22 maj 2023. Balansavräkningsperioden är en hel timme till och med den 21 maj 2023.

Bestämmelserna i 6 kap. 3 § i denna förordning tillämpas från och med den 22 maj 2023 på följande mätningar:

- 1) gränspunktsmätning,
- 2) mätning av el som producerats i ett kraftverk med en nominell effekt på mer än en megavoltampere,
- 3) mätning på ett eldriftsställe med huvudsäkringar som är 3 x 200 ampere eller större,
- 4) mätning på ett sådant eldriftsställe som har anslutits till ett elnät med en nominell spänning på över 400 volt,
- 5) mätning på ett sådant driftsställe vars mätapparatur med hjälp av fjärrförbindelse utan besök på platsen kan omprogrammeras till apparatur för kvartsvis mätning.

Den obligatoriska timvissa mätningen enligt 6 kap. 4 § i den upphävda förordningen tillämpas i de situationer som avses i 2 mom. till och med den 21 maj 2023. Nätinnehavaren kan dock utföra mätningen som kvartsvis mätning redan från och med ikraftträdandet av förordningen.

I fråga om andra mätningar än de som avses i 2 mom. kan nätinnehavaren, i stället för att iaktta obligatorisk kvartsvis mätning, iaktta obligatorisk timvis mätning enligt 6 kap. 4 § i den upphävda förordningen till och med den 31 december 2028, om elförbrukningen eller elproduktionen mäts med timmättningsapparatur.

Nätinnehavaren ska lämna den första i 6 kap. 4 § 1 mom. i denna förordning avsedda planen till den systemansvariga stamnätinnehavaren inom en månad från ikraftträdandet av denna förordning.

4 §

Övergångsbestämmelser som gäller nettoberäkningen av elförbrukningen och elproduktionen per balansavräkningsperiod samt krediteringsberäkningen per balansavräkningsperiod

Nettoberäkningen av elförbrukningen och elproduktionen per balansavräkningsperiod ska genomföras senast den 1 januari 2023 som en tjänst som tillhandahålls av enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln. Innan nettoberäkningen verkställs som en tjänst som tillhandahålls av enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln kan distributionsnätinnehavarna själva ordna nettoberäkningen per balansavräkningsperiod i sina distributionsnät.

Den krediteringsberäkning per balansavräkningsperiod som tillhandahålls av enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln ska stå till distributionsnätinnehavarnas förfogande från och med den 1 januari 2023. Distributionsnätinnehavarna kan i sina distributionsnät själva tillhandahålla en krediteringsberäkningstjänst per balansavräkningsperiod till lokala energisammanslutningar och grupper av aktiva kunder till och med den 30 juni 2023. En distributionsnätinnehavare som inte själv tillhandahåller tjänsten ska från och med den 1 januari 2023 använda sig av den krediteringsberäkningstjänst som tillhandahålls av enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln. Om en distributionsnätinnehavare själv genomför krediteringsberäkningen per balansavräkningsperiod ska hela den mängd el som en lokal energisammanslutning eller grupp av aktiva kunder har matat in i distributionsnätet för överföring där räknas till det eldriftsställe där elproduktionsaggregatet, kraftverket eller energilagringsanläggningen finns.

Från och med den 1 januari 2023 ska enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln utföra nettoberäkningen av ett eldriftsställes elförbrukning och elproduktion per balansavräkningsperiod samt krediteringsberäkningen per balansavräkningsperiod i perioder på 15 minuter i stället för enligt balansavräkningsperioden, om enheten tar emot eldriftsställets mätuppgifter från distributionsnätinnehavaren i perioder på 15 minuter.

5 §

Övergångsbestämmelser som gäller mätapparatur

Bestämmelserna i 6 kap. 5 § i denna förordning tillämpas från och med den 1 maj 2023. Bestämmelserna i 3 mom. i den paragrafen tillämpas dock först från och med den 1 januari 2026. Bestämmelserna i 6 kap. 5 § i den upphävda förordningen tillämpas till och med den 30 april 2023. De krav som ställs på timmätningsapparaturen i 6 kap. 5 § i den upphävda förordningen tillämpas dock på timmätningsapparatur så länge dessa är i bruk. Om timmätningsapparaturen genom fjärrförbindelse har omprogrammerats till apparatur för kvartsvis mätning, tillämpas dock endast kraven enligt 6 kap. 5 § 1 mom. 1–3 punkten i den upphävda förordningen, så länge apparaturen för kvartsvis mätning är i bruk.

Bestämmelserna i 6 kap. 6 § 2 mom. i denna förordning tillämpas från och med den 1 januari 2026.

Nätinnehavaren kan fram till den 30 juni 2025 i enskilda fall installera timmätningsapparatur enligt de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av denna förordning eller apparatur för kvartsvismätning på ett eldriftsställe, om mätapparaturen på eldriftsstället har skadats och nätinnehavaren ännu inte har vidtagit några åtgärder för att ersätta mätapparaturen med ny fjärrmätningsapparatur.

Nätinnehavaren ska senast den 4 juli 2031 ersätta timmätningsapparatur och apparatur för kvartsvis mätning på eldriftsställen och timmätningsapparatur och apparatur för kvartsvis mätning som används för mätning av småskalig elproduktion med ny fjärrmätningsapparatur.

Bestämmelserna i 6 kap. 7 § i denna förordning tillämpas från och med den 1 maj 2023. Bestämmelserna i 6 kap. 5 a § i den upphävda förordningen tillämpas till och med den 30 april 2023.

6 §

Övergångsbestämmelser som gäller mätning av el i utebelysningsnät

På de utebelysningsnät i samhällena som tagits i bruk eller för vilka utebelysningscentralerna förnyats före ikraftträdandet av denna förordning tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet, i stället för bestämmelserna i 6 kap. 1 § i denna förordning.

7 §

Övergångsbestämmelser som gäller mätning av elleveranser i en fastighets interna elnät

På en fastighet eller en motsvarande fastighetsgrupp där byggnadsarbetet på en nybyggnad har påbörjats på det sätt som avses i 149 c § i markanvändnings- och bygglagen (132/1999) före ikraftträdandet av denna förordning eller där sådana ändringsarbeten på ett internt elnät som är inriktat på försäljning av el till elanvändarna via fastighetens eller fastighetsgruppens interna elnät annars har inletts före ikraftträdandet av denna förordning tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet, i stället för bestämmelserna i 6 kap. 12 § i denna förordning.

Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 (32018L2001); EUT L 328, 21.12.2018, s. 82, Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/944 (32019L0944); EUT L 158, 14.6.2019, s. 125, Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/943 (32019R0943); EUT L 158, 14.6.2019, s. 54, Kommissionens förordning (EU) 2017/2195 (32017R2195); EUT L 312, 28.11.2017, s. 6